

Hispanorum contra Herculem Ferrariae Ducem, in Italia motus exorti brevi, Cosmi Florentiae Ducis opera compositi sunt. Galli, rebus contra Hispanos prospere gestis elati, Suleimano mittendae in occidentem classis auctores fuerunt. Surrepto capro, maritimis locis vastatis, expugnata Civitella in insula Balaeri minori, praeda graves Byzantium Turcae rediere. Varii, ardente inter Gallum & Hispanum bello, utrimque eventus narrantur. Alterum alteri conciliare Venetus omni studio contendit. Imperium, quod Carolus V. abdicaverat, Ferdinando ejus fratri VII virum suffragiis delatum est. Factum Paulo III. Pontifici minime probatum. Galliae, & Hispaniae Regum oratoribus, uter utri cum Principi officii causa adesset, digniori loco cederet, acerrime contendentibus, Senatus Gallicum oratorem de antiqua honoris possessione nequaquam dejiciendum censuit. Carolus V. in hispanico secessu diem supremum obiit. Conventus utriusque Regis oratoribus ad pacem componendam Lillam indictus. Induciae inter ipsos pactae. In Mariae Angliae Reginae defunctae locum Elisabetha successit. Obortae inter Cremonenses, & Brixianos ob Ollium amnem controversiae, neque arbitrorum colloquiis diremptae. Pax inter Gallum, & Hispanum sancita. Suleimanum ab Hungarica expeditione domesticae filiorum dissensiones averterunt. Cötareus in Byrrhaccii portum classem intulit, arcem crebris verberationibus idem pluribus locis diruit, piratarum biremes illinc abduxit. Quod contra foedus haec in Turcas egisset, dies illi senatusconsulto dictu: factum apud Suleimanum purgatum est. Henricus Galliae Rex in equestri ludo gravi suscepto vulnere interiit, ac Francisco II. regnum vacuum reliquit. Paulus III. Pontifex Maximus postquam in nepotum avaritiam & libidines gravissime animadverterat, severissima ad ecclesiasticam disciplinam restituentem edicta ediderat, e vivis excessit. Plebs Romana furore percita in ejus monumenta saevit. Venetiis Laurentius Princeps fato functus est. Ejus frater Hieronymus ad principatum evectus. Cardinalium comitiis Pius III. cui Joanni-Angelo Mediceo ante nomen erat, Pontifex renunciatus est. Ob religionis dissidia Galliae regnum turbari coepit. Foedissima Hispanicae classis ad Meningem insulam clades describitur. Turcae arce insulae imposta strenue ab Alvaro Sandaeo propugnata tandem potiti. Pius III. Concilium iterum Tridentum indixit. Cum idem Veronensibus Episcopum dare Marcum-Antonium Amulium, id temporis apud Sanctam Sedem Reipublicae oratorem, agitarat animo, quod id per suas leges non liceret, vehementer Patres commoti sunt. In Gallia, dum perduellium licentiae frena injicere conabatur, Franciscus II. immaturo fato ereptus. Carolus VIII. frater heres fuit. Senatus legatos duos, qui Reipublicae nomine Concilio interessent, Tridentum misit: in Marcum-Antonium Amulium, quod cardinalatum sibi delatum non renuisset, graviter excanduit. De Treviliensibus, qui, obortis propter Brembum amnem controversiis, in Bergomensis agrum excurrerant, praedam egerant, captivos abduxerant, apud Insubriae gubernatorem graviter Veneti conquesti sunt. Hac de causa Bergomum validissimis operibus munitum est. Haerefs in Gallia grassari coepit, resque in civile ac intestinum bellum erupit. Interea Tridentum cunctorum fere Christianorum Principum legati adfuerunt. Inter Venetos, ac Bozariae Ducis oratores de digniori loco occupando certatum est. Litis, Pontificis jussu, Veneti est adjudicata. Galliae Regi rem catholicam contra novatores propugnanti centum aureorum millia, belli civilis subsidium, a Senatu missa sunt. Christophorus Canalis, pugna cum piratis commissa, graviter duobus jaculis ictus est. Deletis hostibus victor, ex vulnere occubuit. Praemia egregia in ejus heredes a Senatu collata. Pax inter regios, & Vagnotros in Gallia sancita est. Veneti Pontificem a comparandis adversus haereticos iterum in Gallia tumultuantes armis dehortati sunt. Gradenses, Urinenses, ac Muglenses ab Austriaci finitimis vexati: res tamen per arbitros amice statim composita. Absoluta Tridentina synodo, Patres dimissi sunt. Pius III. Veneti, quod omnium primi synodi decreta in suis ditionibus servanda jussissent, magnificas ad divi Marci aedes eorum oratoribus Romae incolendas dono dedit. Classem suleimanus ingentem commatu, bellicis machinis, ac milite valide instructam contra Hierosolymitanos Equites misit. Turcae ad Melitam expositi Sancti Hermi arcem egregie propugnata non sine maxima suorum caede tandem cepere: per quatuor menses Divi Michaelis munitione oppugnata, obsidionem Equitum virtute solvere coacti, Byzantium re infecta revertere. Pius III. Romae mortuus est. Michael Gislerius successit, qui Pius V. appellatus. Pialis supremam turcae classis praefectus Cbium occupavit: in hadriaticum sinum classem intulit. Veneti infestum hinc celeris classis apparatu a suis finibus avertere. Dum ancipiti fortuna inter Christianos & Turcas in Pannonia dimicabatur, Suleimanus ad Zigerum exstinctus est. Imperium Selymo filio obvenit. Turbarum, quae in Belgio excitatae, origo & causae continentur. Selymum de invadenda Cypro consilia agitare, Venetias allatum est. Maritimae ditionis oppida validius a Venetis firmata sunt, & ad Leucosiam Cyprii regni caput egregiae munitiones excitatae. Pax inter Maximilianum, & Selymum facta. Selymus in ganeis & Iustriis imperii administrationem auspicatus. Contra perduelles bellum in Gallia protractum est. Post Hieronymi Prioli obitum Venetiis Petro Lauretano nec opinanti principatus delatus est. Novi ab Arabia ad totam Aegyptum pertinentes tumultus, eo Selymi armis avertis, Venetos, Pontificem, Hispanos incertos omnes, quos Turcae perituri essent, metu omni levaverunt. Statim a conciliata iterum cum foederatis perduellis pace, tertio civile bellum in Gallia exarsit. Centum aureorum millia a Venetis Galliarum Regi commodata. Marcus Quirinus piratica navigia semel iterumque in suam potestatem redegit: piratas ad unum contrucidavit. Annuae caritate vehementer Venetiis laboratum est. Navale foedissimo incendio, majori tamen civitatis stragulatione, quam damno conflagravit.